

Trenčín región

strana 14

VČELOMÁNIA

Na košovke

strana 6 – 7

MIESTO, KDE NAČERPÁTE DOBRÚ ENERGIU

V rámci našich potuliek po degustačných špecialitách v kraji sme tentoraz zavítali do Bojníc, kde sme zmapovali reštauráciu MERIDIANA.

Zabudnuté miesta

strana 8

KAŠTIEĽ SA ZNOVA PREBÚDZA

Pod ruinami zrúcaniny Čachtického hradu sa nachádza Národná kultúrna pamiatka Draškovičov kaštieľ, ktorý čaká krajšia budúcnosť.

Reportáž

strana 9 – 11

RAJ FILMÁROV, ALE NIČ VIAC

Po troch rokoch sme opäť zavítali do Novej Lehoty, aby sme zistili, ako sa čas podpísal na osude slávnej filmárskej dediny.

A PREDSA SÚ...

Od jari sme čakali na to správne počasie. Dlhá zima, potom veľa pršalo, potom prišli nekonečné suchoty. A keď zapršalo, tak nárazovo a miestami aj viac, ako by bolo vhodné. Hubári už ani nedúfali, že by sa v košíku niečo mohlo objaviť. Až prišla polovica augusta a kamaráti, rodičia kamarátov a známi ich rodičov začali posielat' fotky. Dubáky ako dlane, rozprávkové minidubáčky, nakrájané plátky dubákov na sieťke. Bolo to jasné, už nemôžeme hovoriť o náhode či šťastí na prechádzke v lese. Hubárska sezóna je v plnom prúde a nepočká. A tak som sa do okolitých hôr vybral aj ja. Hodinová vychádzka so susedom priniesla ovocie a svojou trochu som prispel do vianočnej kapustnice. V auguste. Dúfam, že jeseň nebude skúpa a hubárom tiež dopraje. Lebo zopár sušených dubáčikov by sa hodilo aj do silvestrovskej kapustnice. :-)

A či ste na hubách, v prírode alebo na výlete, prajem vám príjemné čítanie aktuálneho dvojmesačníka. Verím, že každý z vás si tam nájde to, čo ho zaujme. Zároveň všetkým prajem pevné zdravie, deťom rýzný krok do školského roka, aby mali dobré výsledky, a keď si počas voľných dní nájdete čas, pamätajte: ani neviete, čo doma máte. Tak príjemné spoznávanie Trenčianskeho kraja.

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

V NOVEJ OBÝVAČKE

Maja a Gula sú najznámejšie obyvateľky bojnickej ZOO, kde žijú už tridsaťšesť rokov. Pavilón, v ktorom sme ich ešte vlni našli, na prelome rokov vymenili za modernú ubikáciu africkej fauny a flóry. Ide o nový pavilón, ktorého rozloha a životné podmienky sa so starým nedajú porovnať. Sťahovanie do lepšieho však pre slony automaticky neznamená

pohodu. Na nový priestor si museli zvykať, návštevníci ich preto uvideli až po polroku. Keď už boli v interiéri zabývané a mohli si „okukať“ aj vonkajšie priestory. „Určite je to pre ne komfortnejšie. Len zastavaná plocha s výbehom má vyše 19-tisíc metrov štvorcových, z toho výbeh tvorí 11-tisíc. Vo vnútri majú boxy, ktoré voláme obývačky.

Priamo z obývačky môžu vyjsť von na piesok,“ opisuje ich nový domov hovorca Národnej ZOO Bojnice Pavel Procner. Dodáva, že ubikácia africkej fauny je prispôbená aj na život ďalších zvierat, ktoré dokážu spolunažívať so slonmi. „Ambícia do budúcnosti tu určite je, ale hlavné slovo v tomto prípade majú odborníci – zoológovia.“ (gas)

PRI OBNOVE OBJAVILI FRESKY

Hrad Uhrovec opäť dal o sebe vedieť. Presnejšie o svojej minulosti. V románskej kaplnke, ktorá je jeho súčasťou, našli gotické fresky zobrazujúce Ukrižovanie. Fresky sú pritom asi o sto rokov mladšie ako samotná kaplnka. „Sú jedinou maliarskou výzdobou v priestoroch hradnej ruiny, ktorá je pomerne zachovalá. Nie som si istý, či na hradoch, ktoré sa nám pre zmenu zachovali neporušené, nie sú kaplnky, možno aj staršie ako tá na Uhrovci, barokovo upravené, pretože ich prípadná staršia maľba musela ustúpiť vkusu nových majiteľov,“ opisuje výnimočnosť fresiek z Uhrovca Dušan Koniar. Je jedným z ľudí, ktorí sa zručane

nad Uhrovcom snažia vrátiť pôvodný vzhľad a ducha. Objavená maľba nahrádzala maľované retábulum oltára.

Zobrazuje scénu Ukrižovania, pod krížom sú postavy Panny Márie, sv. Barbory a

sv. Jána. V rámci gotického nástenného maliarstva na Slovensku je jedinečná práve vďaka tomu, že sa nachádza v hradnom areáli, teda nie v kostole, kláštore, meste či obci. „Prežila viaceré požiare a dokonca aj zemetrasenie. Fresky sú dnes prekryté ochrannou vrstvou omietky, aby ostrý zub času neuberal aj z toho mála, čo sa z nich zachovalo. Aby takáto nádhera mohla tešiť oko návštevníka, musí byť priestor celej kaplnky klimaticky zastabilizovaný,“ vysvetľuje Dušan Koniar s tým, že vlni bol zrealizovaný revízný reštaurátorský výskum a bol spracovaný aj návrh na reštaurovanie fresky.

zdroj: Občianske združenie Hrad Uhrovec

(mk)

SPOZNÁVAJTE A SÚŤAŽTE

Leto za nami a do jesene ďalej? Presne teraz sme v tomto príjemnom období roka. Škola sa ešte len rozbieha, a tak sa aj s deťmi môžete zapojiť či dokončiť niektorú z výziev Krajskej organizácie cestovného ruchu Trenčín región. Do 15. septembra prebieha súťaž Matúšova zem. Čaká na vás tucet hradov, ktorých majiteľom bol Matúš Čák. K fotkám z hradov treba odpovedať aj na päť otázok a aby ste mali Matúšovú galériu kompletnú, „cvaknite sa“ aj na Váhu a Vážskej cyklomagistrále. Ak sa aj do súťaže nezaregistrujete, itinerár Matúšovej zeme vám môže kedykoľvek poslúžiť ako tip na výlet. Turisti a cykloturisti si zas môžu vybrať z ponuky Vrchárskej koruny Trenčianska. Ak sa rozhodnete zdolať všetkých dvadsať kopcov, určite si na ich vrcholoch spravte fotku a zapojte sa do súťaže. Čas na to máte až do 30. novembra. Hendikepovaní nadšenci turistiky sa do VKT takisto môžu zapojiť. Stačí si vybrať päť ľubovoľných vrcholov. (gab)

SVETOVÝ UNIKÁT?

Chcete vystúpiť na najvyšší vrchol sveta? Žiadny problém. Zvládnete to bez špeciálnej prípravy, bez kyslíka, ba ani šerpu nepotrebujete. Dokonca to môže byť pohodový rodinný výlet. Nie, žiadny Mount Everest sa nekoná, ten so svojimi 8848 metrami môže byť len chudobným príbuzným slovenského vrchu Baske pri obciach Dolná Poruba a Omšenie v Strážovských vrchoch. Že neveríte? Ani neverte. Niekedy radšej ani vlastným očiam. Na turistickú tabuľku totiž „počaroval“ tlačiarenský škriatok a k jeho 955 metrom pridal rovných 9-tisíc. Na tabuľke sa teda píše, že turistická chata Baske je vo výške 9950 m. S úsmevom na tvári a s pochopením, že „stáva sa aj v lepších rodinách“ nám fotku poslal vášnivý a všímavý cykloturista Rado Tilandy.

(mk)

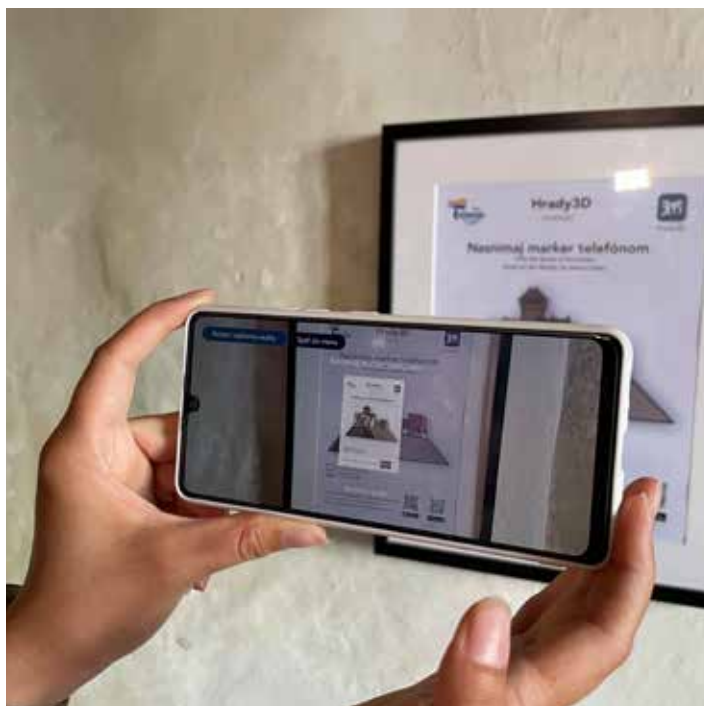
foto: Radoslav Tilandy

HRADY IDÚ S DOBOU

Prechádzka po hrade s telefónom v ruke. Ešte donedávna prejav neúcty k histórii. Dnes vás mobil počas návštevy Trenčianskeho hradu a Barborinho paláca môže doslova preniesť v čase, a to rovno do stredoveku. Poloprázdna miestnosť s niekoľkými artefaktmi sa vďaka mobilnej aplikácii stane zariadenou stredovekou jedálňou. „Predstaví sa vám aj historické osobnosti v dobovom oblečení a niečo vám prezradia o svojom živote,“ vymenúva možnosti aplikácie riaditeľ Trenčianskeho hradu Peter Martinisko. „Milovníkov histórie poteší nový rozmer návštevy hradu a mnohých ďalších môže k histórii priviesť. Okrem dotvorenia priestoru apli-

kácia ponúka aj interaktívnu hru, do ktorej sa turista môže zapojiť,“ doplnil Juraj Gerlici, predseda Krajskej organizácie cestovného ruchu Trenčín región. Vývojár aplikácie Ivan Zelenay úzko spolupracoval a jednotlivé vizuály konzultoval s historikmi Trenčianskeho múzea. „V spolupráci s KOCR Trenčín región doplníme do aplikácie aj ďalšie hrad. Pracujeme na Beckove, Čachtickom hrade či Uhrovci,“ prezradil technik a rovno nám ukázal, ako jednoducho sa dá aplikácia stiahnuť do smartfónu. Následne sme si aj my urobili virtuálnu prehliadku Barborinho paláca.

(gas)

SLOVENSKÉ ALPY UKRYTÉ NA POVAŽÍ

Ak nejaké územie v Trenčianskom kraji svojou vegetáciou pripomína Alpy, je to určite Strážov. Práve tu sa totiž koncentruje najviac horských druhov rastlín, ktoré svojou krásou a pestrosťou potešia oko nejedného návštevníka. Strážov je s výškou 1213 metrov nad morom najvyšším vrcholom Strážovských vrchov. Aj toto jedinečné miesto má v správe Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy. Celkovo sa na Slovensku nachádza 14 chránených krajinných území. Strážovské vrchy sa k nim zaradili v roku 1989, a to vďaka ochrane a racionálnemu využívaniu najzachovalejších častí prostredia Strážovských a Súľovských vrchov. Táto chránená krajinná oblasť dnes zaberá územie takmer 31 000 hektárov a zasahuje do dvoch krajov a šiestich okresov. Je zároveň súčasťou siete rehabilitačných a chovných staníc, ktoré pomáhajú zraneným živočíchom. Najrozšírenejším biotopom Strážovských vrchov sú lesy, ktoré pokrývajú až 79 % chránenej krajinnéj oblasti. Tie sú domovom pestrej zmesi

lesných spoločenstiev, za čo môže nielen nevšedná geomorfologická členitosť s veľkým rozpätím nadmorských výšok na pomerne malom území, ale aj geologické podložie, ktoré tvoria karbonátové horniny. Lesy, mokradňové lúky aj skaly sú domovom množstva živo-

číchov, z väčších cicavcov sú to napríklad vydra riečna, rys ostrovid či medveď hnedý. Medzi turisticky obľúbené miesta v rámci CHKO Strážovské vrchy patria tiesňavy. Najznámejšia je Manínska tiesňava, ktorá je najužšou

tiesňavou na Slovensku, cez ktorú bola vybudovaná cesta. O niečo otvorenejšia je Kostolecká tiesňava, ktorej súčasťou je skalný previs známy ako „Strecha Slovenska“.

ATRAKTÍVNU LOKALITU CHCE BELUŠA SPRÍSTUPNIŤ AJ CYKLISTOM

V roku 2019 pribudla na mape národných kultúrnych pamiatok lokalita Hradište. Nachádza sa na vyvýšenom mieste Považského Podolia nad obcou Beluša. Podľa odborníkov má neoceniteľnú hodnotu, keďže dokladá osídlenie tohto územia od praveku až po stredovek. Obec, ktorá chcela územie v prvom rade ochrániť pred ťažbou v neďalekom lome, ho teraz plánuje zatriktívniť pre turistov aj cyklistov. Lokalitu v nadmorskej výške okolo 500 metrov nad morom v súčasnosti označuje informačná tabuľa, oficiálne značená turistická trasa tam však nevedie. Samospráva to plánuje zmeniť

a s územím počíta aj v súvislosti s pripravovanou štúdiou Cyklotrasy v Beluši. „V rámci dokumentu a ďalších aktivít bude obec pracovať aj na cykloturistických trasách a turistických trasách pre peších a počíta sa aj s turistickým značením tejto významnej lokality. Zástupcovia obce už absolvovali rozhovory na túto tému,“ informovala Jana Hulíáčková z Obecného úradu v Beluši. Hradište je prítom lokalitou, ktorú miestni dobre poznajú. Zaujímavá je pre nich najmä preto, lebo je dôkazom osídlenia tohto územia. „Viac ako sedemdesiat mohýl s náleziskami kostí, železných predmetov, drevených základov opevnení na území jedného chotára je na

Slovensku ojedinelý údaj. Lokalita je úzko prepojená s dreveným hradom z povestí o Beluši, ktorý sa prepadol, a slúžila obyvateľom jednej alebo viacerých osád v Mojťínskej doline alebo v Beluškých Slatinách,“ priblížila Hulíáčková. Hradište postupne objavujú aj ľudia mimo púchovského regiónu, ktorých láka genius loci, história tohto miesta aj okolitá príroda. Zároveň je to bod, odkiaľ sa dajú podniknúť ďalšie zaujímavé túry. Návštevníci nemajú z Hradišťa ďaleko na Ostrú Malenicu, Rohatú či na Mojťín. O niečo dlhší je výstup na horu Butkov a Skalné sanktuárium.

NAŠA NAJVÄČŠIA SOVA SA DOSTALA AJ DO LOGA

Jeho špecifický hlas sa mnohým spája s rozprávkami, kde sa ozýval v nočných lesoch a navodzoval strašidelnú atmosféru. Húkanie výra skalného však môžeme počuť aj pri prechádzkach po skalnatých lokalitách Strážovských vrchov a jeho silueta spolu s Veľkým a Malým Manínom tvorí aj logo takejto chránenej krajiny oblasti.

Strážovské vrchy sú jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku, pokiaľ ide o hniezdenie sokola sťahovavého, a jedným z troch najvýznamnejších území, pokiaľ ide o hniezdenie výra skalného, ktorý je našou najväčšou

sovou. „Ako napovedá jeho druhové meno, rád hniezdi v nerušených skalných biotopoch, prípadne starých lesoch. Pre život okrem vhodných hniezdných biotopov potrebuje aj neporušenú prírodnú krajinu, kde nájde dosť potravy,“ vysvetľuje Ivana Kalafusová zo Správy CHKO Strážovské vrchy. Výr skalný loví naj-

častejšie malé cicavce, niekedy aj neopatrné a menej vitálne vtáky. Súčasťou jeho jedálneho súčtu sú často aj potkany, najmä v prípade párov hniezdiacich v blízkosti dediny. V rámci územia CHKO aktuálne registrujú sedem až desať hniezdných párov.

Z OBJAVENÝCH POZOSTATKOV KOSTRA JASKYNNÉHO MEDVEĎA?

V Chránenej krajinskej oblasti Strážovské vrchy sa nachádza viac ako 700 jaskýň. Voľne prístupných pre verejnosť je však len niekoľko z nich. Patrí medzi ne napríklad Partizánska jaskyňa alebo Babirátka neďaleko Pružiny. Najznámejšou

je nepochybne Pružinská Dúpná jaskyňa, ktorú odborníci označujú za klenot Strážovských vrchov. Osídlená bola už v praveku a označujú ju aj za jaskyňu pravekých šeliem. „Aj v súčasnosti v jej priestoroch bádajú paleontológovia

zo Zemského múzea v Brne. Zistili, že kosti jaskynných medveďov, jaskynných levov a najnovšie aj jaskynných hyen, ktoré sa tu našli, sú staré približne 40-tisíc rokov,“ opisuje predseda Jaskyniarskeho klubu Strážovské vrchy Bohuslav Kortman. Časť vzácnych nálezov majú na svojej základni, ďalšie môže verejnosť obdivovať priamo v jaskyni. Tá je voľne prístupná od mája do konca októbra, jej návštevu si však treba vopred dohodnúť.

„Naším zámerom v najbližších rokoch je zostaviť kosteru jaskynného medveďa, a to priamo z kostí, ktoré sa našli v Pružinskej Dúpnej jaskyni,“ dodáva Kortman. Jaskyniari by chceli vybudovať aj múzeum, ktoré by prezentovalo ich prácu, jaskynnú krásu i rozmanitosť Strážovských vrchov. V tomto prípade to však bude finančne náročný projekt, na ktorý sa pokúsia získať financie.

dvojstranu pripravila: (bas)

ABECEDA

HRADIŠTE

Bralnatý masív, v starších mapách nazývaný ako Ostré vršky, leží na pravom brehu Slatinského potoka nad Prvými mojťinskými vrátami. Tvoria ho tri lokality: Hradište I, Hradište II a Hradište III, ktoré je najväčším náleziskom. Územie má v správe Urbár Beluša.

CHOVNÁ STANICA

Špecializuje sa na dočasné umiestnenie pernatých dravcov a sov, ale niekedy tu nájdú útočisko aj iné druhy vtákov. Medzi tie, ktoré sa sem najčastejšie dostanú, patria myšiak lesný, jastrab lesný, sokol myšiár či jastrab krahulec.

JASKYŇA

Slovo má pôvod pravdepodobne už v praslovančine. Až 44 jaskýň a priepastí na Slovensku patrí medzi národné prírodné pamiatky. Tento rok sme si pripomenuli aj jedno významné „jaskynné výročie“: sto rokov od objavu Demänovskej jaskyne slobody.

STRÁŽOV (1 213 m. n. m.)

Dominanta Strážovských vrchov dokáže potrápiť nejedného turistu. Výhľady z nej však nepochybne patria medzi tie najkrajšie. Strážov sa nachádza na rozhraní dvoch krajov a zasahuje do katastra dvoch obcí: Čičmian a Zliechova.

TIESŇAVA

Dolina, ktorá má tvar úzkeho zovretého písmena V. Tiesňavy vznikajú činnosťou potoka, ktorý sa zarezáva do hornín. V rámci Trenčianskeho kraja sú najznámejšie Manínska a Haluzická tiesňava.

MIESTO, KDE NAČERPÁTE DOBRÚ ENERGIU

REŠTAURÁCIU MERIDIANA „UVARILI“ MAJITELIA PRI JADRANE

Tento príbeh sa začal písať v roku 2014 a o rok neskôr bratia Patrik a Juraj Kuckovci slávnostne otvorili novú reštauráciu v srdci hornej Nitry, na pomyselnnej hranici Bojníc a Prievidze. Na mieste, kde v minulosti stála reštaurácia Kazačok, vybudovali podnik, ktorý je v hľadáčku mnohých ľudí.

„Vážime si každého hosťa.

Pravidelne sa k nám vracajú aj ľudia zo širokého okolia, ktorí si obľúbili náš penzión, nádherný areál a reštauráciu,“ hovorí spolumajiteľ rezortu Patrik.

Bratskú dvojicu inšpiroval pri tvorbe názvu MERIDIANA motív slnečných hodín.

„Keďže sme v tom čase sedeli na brehu Jadranského mora v malebnom mestečku Arenzano,

názov reštaurácie je po taliansky,“ dodáva Kucka.

„Považujeme za dôležité s hosťami komunikovať, pýtať sa na ich názor a mať uši na stopkách. To nás posúva dopredu. Zadosťučinením je pre nás plná reštaurácia a spokojní zákazníci,“ dopĺňa Patrik Kucka a pokračuje: „Menu je rôznorodé. Snažíme sa mať na jedálnom lístku to, čo si

aktuálna situácia vyžaduje, na čo majú ľudia chuť. Keď začali byť populárne streetfoodové jedlá, tak sme ich okamžite doplnili do ponuky. Stále sa však nájdu zákazníci, ktorí si nevedia vynachváliť napríklad klasický vyprážaný syr. My sa vždy len pousmejeme, lebo na syre sa nedá nič pokaziť. Stačia iba kvalitné suroviny a na tie si v rezorte MERIDIANA

Degustačné menu

Predjedlo

Devil's Smoker – tanier s domácimi údeninami a s parmezánom, olivy a kváskový chliebik

Vegan guacamole tacos – kukuričné tacos plnené avokádovým guacamole, šalát

Hlavné jedlo

Tiger bowl – grilované tigrie krevety v kokosovej tom yum omáčke s hráškovými strukmi, udon rezancami, wakame, zázvorom, mrkvovým šalátom, redkivkou daikon a sezamom

Grilovaný fileť z lososa s hráškovými strukmi, pesto zo sušených rajčín, varené zemiaky

Fileť steak z hovädzej sviečkovice, grilovaná zelenina, hranolčeky, krémová omáčka z čedaru

Bojnice potrpíme,“ pokračuje. Reštaurácia ponúka aj detské menu na mieru.

Promuje ho doslova takto: „Vy viete, čo majú vaše deti rady. Požiadajte obsluhu – radi vám poradíme, čo všetko môžeme pre vaše ratolesti pripraviť.“ „Je pre nás jednoduchšie porozprávať sa s rodičmi a vyjsť im v ústrety pri výbere, lebo len oni najlepšie vedia, čo ich deti obľubujú,“ vysvetľuje Patrik Kucka.

V menu nás zaujala špeciálna ponuka, s ktorou sme sa nikde inde nestretli – piknik boxy. „Máme nádherný areál na zážitkový piknik ako z romantického filmu. Keď si hostia objedajú piknik, dostanú k nemu vozík ako stôl, v ktorom sú nerozbitné poháre, deka aj petang. Hostia majú na výber zo štyroch rôznych druhov jedál. Piknik boxy si môžu objednať domov, vziať do prírody alebo konzumovať v areáli na deke,“ vytráťva Kucka.

MERIDIANA nie je klasická reštaurácia, ale rezort s penziónom, wellness, biojazierkom aj nádherným skleníkom. Dobré

chýry idú nielen o kvalite a pestrosť jedla, ale aj o ubytovaní, wellness či viacerých aktivitách a zážitkoch, ktoré MERIDIANA ponúka.

„Naši hostia majú veľa možností. Všetci, čo k nám prídu, hovoria, že je tu naozaj dobrá atmosféra. Cítia sa tu ako na

reštaurácie Patrik Kucka.

Aj my sme sa v rámci oficiálnej návštevy pod názvom Na koštovke pustili do lúskania menu reštaurácie MERIDIANA. Asistoval nám sám spolumajiteľ. „Výber hlavného jedla nechám na vás. Najlepšie viete, na čo máte chuť. Predjedlo vám však vyberiem ja.“

Kým sme si vybrali z pestrej ponuky, na stole nám pristál Devil's Smoker – tanier s domácimi údeninami a s parmezánom, k tomu olivy a kváskový chlebič. Treba podotknúť, že MERIDIANA má svoju udiareň, takže prvé predjedlo

dovolenke pri mori. Ľudia sa sem neprichádzajú len najesť, ale naše jedlá si vychutnávajú,“ zdôrazňuje spolumajiteľ

pochádzalo z jej produkcie. Na začiatok fakt skvelé.

Druhé predjedlo bolo vegánske – kukuričné tacos plnené

Kvalita jedla: ★★★★★
Lokalita: ☆★★★★
Obsluha: ★★★★★
Celkový dojem: ★★★★★

avokádovým guacamole.

Keďže mierne pikantnú mexickú kuchyňu máme radi, aj toto predjedlo pohladilo naše chuťové poháriky.

Z hlavných jedál si každý zvolil podľa chuti. Napriek tomu, že bol čas obeda a vydávali jedlo z dennej ponuky, kuchári boli naozaj rýchli. Obsluhu tiež hodnotíme na jednotku a chválime jednotnú rovnošatu čašníkov, čo dotváralo skvelý dojem.

Na koštovke v MERIDIANE sme sa cítili naozaj dobre, uvoľnene. Kvalitné jedlo, pozorný personál, atmosféra ako pri Jadranskom mori. A nemusíte ani ďaleko cestovať, máte to za rohom.

Vyskúšajte a dobrú chuť!

Nina Osvaldová

KAŠTIEĽ SA ZNOVA PREBÚDZA

Keď sa povie Čachtice, každý si predstaví legendárny hrad opradený povestami a najmä smutným príbehom grófky Alžbety Báthoryovej. Pod jeho ruinami sa nachádza unikátna historická pamiatka – renesančný Draškovičov kaštieľ. Postaviť ho dal chorvátsky šľachtic Mikuláš Draškovič v roku 1668. Práve vďaka sobášu s Barborou Drugetovou, Alžbetinou vnučkou prezývanou aj

krvavá grófka alebo čachtická pani, získal okolité pozemky. Neskôr kaštieľ vlastnili rodiny Forgáčovcov a Čenkayovcov, potom pripadol štátu. Dnes je kaštieľ jednou z dominant obce. Je v ňom zriadená expozícia Trenčianskeho múzea, ktorá je venovaná nielen histórii Čachtíc, ale aj spolku Tatrín či grófke Alžbete Báthoryovej. Zachytáva dejinné udalosti a približuje bohaté

kultúrne tradície a ľudovú kultúru mestečka. Návštevníci môžu obdivovať kolekciu historických zbraní, dobových dokumentov, odevných súčiastok a šperkov, súbor portrétov príslušníkov miestnych šľachtických a zemianskych rodov či exponáty nájdené pri historicko-archeologickom výskume objektov a pri rekonštrukčných prácach. Ľudovú čachtickú kultúru pripomínajú

keramické nádoby a umelecké artefakty.

Vzhľad Draškovičovho kaštieľa však zďaleka nie je taký veľkolepý. Výrazne sa na ňom podpísal zub času, no svitá mu na krajšie obdobie. Národná kultúrna pamiatka v Čachticiach sa dočká komplexnej rekonštrukcie a zo zabudnutého miesta sa stane dominantou nielen obce či Trenčianskeho kraja, ale celého Slovenska. Pribudne kaviareň, rozšíri sa expozícia, doplnia sa prvky pre slabozrakých a nevidiacich, vznikne kultúrno-kreatívne centrum a pripravujú sa aj rôzne muzeálno-pedagogické aktivity.

„Kaštieľ bude slúžiť ako centrum kultúrneho a komunitného života, ale aj ako rekreačné miesto. Návštevníci budú môcť využiť aj služby novej informačnej kancelárie,“ povedal historik Martin Vincurský. Trenčianska župa získala vďaka projektu Revitalizácia Draškovičovho kaštieľa v Čachticiach grant vo výške 800-tisíc eur, pričom prispeje na obnovu zo svojho rozpočtu sumou 1,3 milióna eur. Projekt sa bude realizovať v rokoch 2021 až 2022 a po rekonštrukcii sa kaštieľ, ktorý patrí medzi najstaršie objekty Čachtíc, stane významnou turistickou atrakciou, na ktorú budú všetci právom pyšní. (mib)

 NA KONCI
KRAJA

RAJ FILMÁROV, ALE NIČ VIAC

Zhruba pred troma rokmi sme tu mali premiéru. Ani my sme vtedy neodolali mediálnemu ošiaľu. Malebný a zabudnutý kút na juhovýchode Trenčianskeho kraja vyrástol v televíziu dedinu roka. Najúspešnejší sitkom Horná Dolná dokonale opantal Slovač a do Novej Lehoty, kde cesta definitívne končí a líšky tam dávajú dobrú noc, tiahli húfy zvedavcov. Odbočku z hlavnej cesty na trase Modrovka – Modrová – Stará Lehota – Bezovec – Nová Lehota dlhé roky zdobila pavučina. Po tom, čo sa narodila Horná Dolná, policajtom sa tu už oplatí aj pokuty za rýchlosť vyberať. Určite nezaspia od nudy.

Dedinka je pre komediálny seriál ako uliata, geniálne vsadená do malebnej vidieckej krajiny. Zvykmi, nárečím, móresmi, architektúrou, reliéfom, nádhernou prírodou a postavičkami. Toto všetko sa televíznym tvorcom podarilo. Nenáročný divák sa má takmer každú nedeľu už skoro šesť rokov na čo tešiť. Podáva sa vtipný zákusok a zgustne si na ňom aj pol milióna divákov. Klobúk dolu. Originálny recept. Ale toto všetko vieme tri roky.

Do Hornej Dolnej alias Novej Lehoty sme sa teraz vrátili z iného dôvodu. Najšť

čerstvé stopy po turistickom ruchu. Vrátili sme sa s nádejou, že v lete, cez prázdniny, po náročnom kovidovom období nájdeme v dedine trebárs stánok so suvenírmi a kúpime si pohľadnicu alebo zmenšeninu

unikátnej sochy s tým nákladom na dlani. Ved' viete. Alebo že bude otvorený bufet či šenk s kofolou, hotdogom alebo čapovaným pivom, že bude otvorená pošta, kde tú pohľadnicu pošleme, že bude vôbec niečo otvorené... náš malý prieskum s nadpisom Čo nové v Novej Lehote dopadol takto.

Modrovka, Modrová a Stará Lehota. Dedinky, ktoré majú spoločnú minimálne cestu, ak mierite do centra nakrúcania slovenského sitkomu.

Konečne. Za kľukatou lesnou cestou vidieť ceduľu s nápisom Nová Lehota. Strmá zákruta mieri k námestiu, kde práve spomaľuje medzimestský autobus a blíži sa na jedinú zastávku v dedine. Na počudovanie z neho vystúpia až štyria cestujúci. Jedna, asi domáca pani s igelitovou taškou z potravín a tri dámy. Vybrali si cestu priamo k legendárnej soche kakaovníka. Že by odpotiť sa? Kakaovník, aj keď nemá schody a vyhliadkovú vežu, je tu totiž taký slávny ako newyorská Socha slobody. Nenápadne sme sa „zapichli“ za dámsky trojlístok.

„A tu je ten slávny koláč. A tu kedysi tiekol taký pekný potôčik, že sme sem chodili napájať kravy. Dnes tu už nie je ani

kvapka,“ sklamane opisuje jedna z dám. Hneď sme sa jej spýtali, či je domáca alebo tu má rodinu. Veľmi jej do reči nebolo, akoby mala veľa na práci. Stihla však prezradiť, že pochádza priamo z Lehoty a šesťdesiat rokov žije v Piešťanoch, no rada sa sem vracia. Dokonca so sebou vzala na exkurziu po rodnej hrude aj dcéru a vnučku a detailne sa im snažila ukázať, čo tu bolo kedysi. Z jej výrazu sa dalo rozpoznať to isté, čo sme pociťovali aj my pri príchode do epicentra dediny. Sklamanie.

Napriek tomu, že v seriáli je obec živá a stále sa tam niečo deje, realita je celkom iná. Vonku ledva zočítate živého človeka. Akoby to bolo miesto duchov. A to sme prekutrali takmer celú, aj keď rozlohou nevelkú dedinu. Boli sme sa pozrieť na futbalovom ihrisku – nikto. Boli sme pri kulturáku za veľkou zákrutou – tiež nikto. Keď sme nakukli dnu, videli sme len množstvo kostýmov a artefaktov. Zrejme centrálny sklad televízneho štábu. Ihrisko sme si predstavovali trochu inak, aspoň futbalové bránky so sieťami alebo

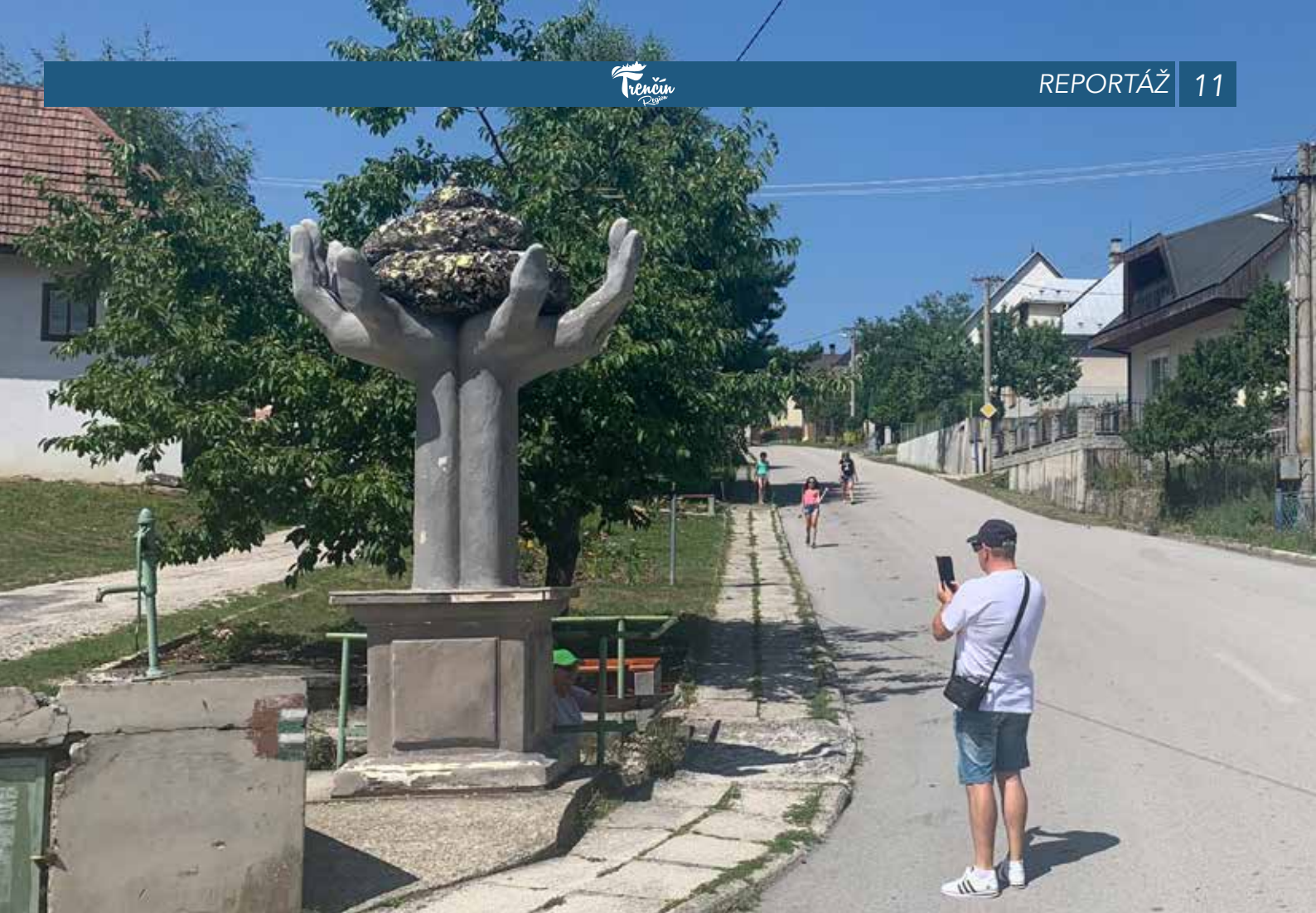
striedačky pre hráčov. Toto tu pred tromi rokmi bolo. Teraz už nie. Márne sme hľadali aj zaparkovanú slávnu „rapidečku“. Akoby sa po nej zľahla zem. Vrabce si čvirikajú, že ju výborne ukrývajú pred zrakmi zvedavých turistov, lebo v minulosti dostala často zabrat’ a ľudia ju vždy nejakým spôsobom poškodili.

Nová Lehota je známa predovšetkým vďaka televíznejmu seriálu Horná Dolná. Kakaovník, krčma, kostol, dom kultúry. Tieto známe miesta sú veľkým lákadlom pre turistov a aj teraz si ich môžu prísť omrknúť, odfotiť. Pýtali sme sa na aktuálnu návštevnosť obce.

„Chodí sem veľa turistov z rôznych kútov Slovenska, dokonca sa tu nájdú aj zahraničné ešpézetky. Cez víkendy je to tu plné, často tu hliadkujú aj policajti. Prídu sem aj turisti, ktorí len prechádzajú cez obec a urobia si tu zastávku, pofotia sa,“ zhrnuli zamestnanci obce starajúci sa o čistotu. Práve si dávali pauzu pri budovaní novej atrakcie v obci – detských preliezačiek pred obecným úradom.

Napriek nájazdom turistov si tu pivo ani vodu nekúpite. Trojtýždňové a možno dlhšie letné prázdniny majú práve teraz aj miestne potraviny. Je to skôr obchod prvej pomoci spolu s krčmou, aktuálne zatvorený. Domácom to až tak neprekáža, chodia nakupovať do okolitých miest. „Všade je to na skok – do Nového Mesta, Topoľčian, Modrovky či Modrovej. Žije sa nám tu dobre, nie je problém vybehnúť mimo dediny, aspoň sa prevetráme,“ doplnila pani, čo plala burinu v predzáhradke.

Objavili sme tu aj skupinu „frirajderov“ z Ružomberka – mocných chlapov s koženými bundami, helmami a motorkami. Čo ich sem zaviedlo? „Cestujeme okolo celého Slovenska, prešli sme už veľa miest – Červený kláštor, Bardejov, Údolie smrti, Domašu, Širavu, Gabčíkovo, Ivanka pri Dunaji... Najbližšie mierime do slovenského múzea v Piešťanoch a medzi naše zastávky sme kvôli seriálu zaradili aj túto dedinku. Čo je to za motorkára, ktorý nemá fotku s najznámejším kakaovníkom a krčmou?! Preto sme tu.“ Vzápätí však zavalitý motorkár s uhladenými vlasmi a copom na sekundu zvažnel: „Je to tu iné ako v tom seriáli, také bez života. Podstatné je, že sme smädní a všetko je tu zatvorené. Nemá nám tu kto ani naliať.“

V epicentre dediny je to ako vo filme Nuda v Brne. Zato okolitá príroda nás nadchla. Vôňa, kopce, zeleň, čistý vzduch, ticho, pokoj, vtáčiky... Najbližší význačný turistický bod Bezovec, v zime využívaný ako lyžiarske stredisko, je dominantou tohto regiónu. V období od jari do jesene tu natrafíte na húfy milovníkov cyklistiky, turistiky. Má to však háčik. Pred cestou na Bezovec si naplňte ruksak jedlom i pitím. V lyžiarskom stredisku, kde sa lyžuje na

kolieskových korčuľiach aj v lete, sú bufet, penzión i veľká reštaurácia zatvorené. V čase horúčav je to pre turistov, ktorí sa nemajú kde osviežiť či dať si niečo pod zub, veľké mínus. Vraj otvárajú len cez vikendy. Predsa len, zdoláte cestu do vytúženého cieľa a odchádzate hladní, smädní, s dlhým nosom. Manželský pár z východu Slovenska dovolenkuje na bicykloch v okolí Piešťan a Nového Mesta nad Váhom. Ochotne im na mape ukazujeme možnosti, čo a kde vidieť. Veď Bezovec je východiskovým bodom na viacero smerov. Či už na zrúcaninu Tematín, cez Gonove Lazy do Piešťan, hrebeňom Považského Inovca alebo do susedného Nitrianskeho kraja k vodnej nádrži Duchonka. „Máme v pláne ten Tematín, len musíme niekde doplniť vodu. Je to náročná trasa?“ pýtajú sa cyklisti. Rozoberajú, že mali ísť na Tematín asi z Hrádku, ale nevádi, vyskúšajú. Lúčime sa s nimi, želáme im šťastnú

cestu. Krásne výhľady sa im určite budú páčiť. Tu sa naša sonda do Novej Lehoty a okolia končí.

Aj keď má Horná Dolná, teda Nová Lehota stále televízne čaro a úžasnú prírodnú scenériu, rozmach turistického ruchu sa tu zastavil. Ak máte fotoaparát či súci mobil, máte šťastie. To je jediná a príliš skromná spomienka na malý slovenský Hollywood. Dnes ponúka turistom ešte menej ako pri našej

premiére pred tromi rokmi. A na záver jeden štatistický údaj: za dve a pol hodiny sme stretli v obci a jej satelitoch možno osemdesiat turistov... Veľa či málo?

Nina Osvaldová,
foto: miba

Poznáme najlepších

Na futbalovom ihrisku v Rybanoch si zmerali sily v požiarom útoku a štafete 8 x 50 m dobrovoľné hasičky z ôsmich okresov Trenčianskeho kraja a hasiči zo všetkých deviatich okresov. Medzi ženami triumfovali členky Dobrovoľného hasičského zboru Dulov (okres Ilava). U mužov najviac vynikli domáci dobrovoľní hasiči z Rybian (okres Bánovce nad Bebravou), ktorí obsadili prvé miesto.

Spomienka na baníkov

V Handlovej sa 10. augusta, na výročie tragického výbuchu v bani, spomínalo nielen na obete baníkov a banských záchranárov spred 12 rokov, ale na všetkých, ktorí zahynuli hlboko pod zemou. Tento deň si celé Slovensko pripomína prostredníctvom symbolu – kytice bielych ruží.

Horná Mariková opäť ožila

Po ročnej pauze sa v amfiteátri obce Horná Mariková zišli nadšenci folklóru na 28. ročníku tradičného Marikovského folklórneho festivalu. Keďže minulý rok bolo úspešné podujatie pre pandemické opatrenia zrušené, tentoraz návštevníkov neodradilo ani premenlivé počasie. Umelci a ľudia z kultúrnej oblasti dostali ocenenia za svoju prácu a Horná Mariková sa zároveň „dožila“ sedemstého výročia.

(mb)

KNIHY A ŠTÍT S NOVOU FASÁDOU

Reštaurátori vdýchli život štyrom historickým knihám a dokonca aj pohrebnému štítu. Ten dnes môžu návštevníci obdivovať v beckovskej kúrii Ambrovec.

Mortuárium, ako ho historici nazývajú, je zo 17. storočia a patrilo Ladislavovi Révaiovi. Každé má jedinečnú výzdobu, ktorá sa viazala na život a skutky daného človeka. „Toto zdobia vojenské ornamenty. Ladislav Révai bol totiž významným vojenským veliteľom, ba aj vyslancom v Konštantínopole. Vyznamenal sa aj v rôznych bitkách proti Turkom a pri potláčaní protihabsburských povstaní,“ uviedla historička Trenčianskeho múzea Veronika Ďurejová.

Samotný reštaurátor Martin Šumaj sa musel popasovať hneď s niekoľkými nástrahami. „Pôvodné drevo bolo zničené drevokazným hmyzom. Musel som ho citlivo vyčistiť, aby sa nenarušila vrstva s písmenami. Najväčšou reštaurátorskou výzvou bolo dorobenie vavrínového venca. Podľa štyroch fragmentov listkov som musel dorobiť ďalších dvesto,“ vysvetlil.

„Prvou knihou je katolícka postila, dielo nemeckého teológa vytlačené v Bazileji v roku 1585, v jednej z najstarších kníhtlačiarских dielní raného novoveku.

Knihu venovali rímsko-nemeckému cisárovi, českému a uhorskému kráľovi Rudolfovi II. Habsburskému. Druhou knihou je geografické a jazykové dielo holandského lekára

Olfera Dappera vytlačené v Amsterdamu v roku 1688. Vzácné je vďaka početným ilustráciám vo forme drevorezov a drevorytov. Treťou tlačou je babylonský Talmud z konca 18. storočia vytlačený u Jozefa Hrašanského, ktorý sa tituloval ako cisársko-kráľovský dvorný kníhtlačiar. Štvrtou knihou je rímsky misál považovaný za najdôležitejšiu a najpoužívanejšiu knihu rímskokatolíckej cirkvi. Náš bol vydaný v Benátkach v roku 1749,“ predstavila jednotlivé zreštaurované knihy Alica Krištofová, odborná knihovníčka Trenčianskeho múzea. (gab)

NA REKREÁCIU, ALE AJ BEZPEČNE DO PRÁCE

Pred necelým mesiacom sa uskutočnilo otvorenie a zároveň sprístupnenie nového úseku Vážskej cyklomagistrály medzi Trenčínom a Novým Mestom nad Váhom, ktoré zahŕňalo aj prvú spoločnú jazdu medzi týmito okresnými mestami. Trenčiansky samosprávny kraj ho vybudoval s pomocou financií z eurofondov, a to vďaka programu IROP. „Cyklisti sa môžu pohodlne a hlavne bezpečne dostať z Trenčína až do Hornej Stredy, resp. po hranicu Trenčianskeho a Trnavského kraja. Veľmi ma teší, že iniciatívu župy vybudovať stokilometrovú cyklomagistrálu naprieč celým krajom verejnosť hodnotí

pozitívne. Cyklisti využívajú tri sprístupnené úseky nielen na rekreáciu, ale aj na cestu do

práce,“ povedal predseda TSK Jaroslav Baška.

(mb)

FOLKLORISTI KRAJŠÍ O KROJE A BOHATŠÍ O NÁSTROJE

Regionálne tradície treba chrániť a zveľaďovať. Z Participatívneho komunitného rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja aj v tomto roku smerovali financie na nákup krojov, na nové nástroje a ich súčasti. Ľudové piesne amatérskych heligonkárov z Trenčianskeho kraja uchová CD nosič. „Projekty nákupu a doplnenia krojového i hudobného vybavenia či vydania CD predložilo v rámci tohtoročného PaKR TSK spolu šesť predkladateľov, a to v celkovej výške takmer 12-tisíc eur,“ povedala vedúca Odboru

finančného Úradu TSK Renáta Ozimová. Novými mužskými i ženskými krojmi sa budú pýšiť členovia speváckeho súboru Klub seniorov Horná Súča, folklórneho súboru Úsmev, folklórneho súboru Čákovce i Folklórneho srdca Púchov. Moštenský pajtáš vďaka príspevku PaKR TSK nahrajú CD nosič a folklórny súbor Seniorpovažan si zakúpi kontrabas a nástrojové súčasti, akými sú sláčiky a súbory strún.

(no, foto: archív)

BRATSKÉ PUTO JE EŠTE PEVNEJŠIE

Tohtoročné Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine ešte viac prehĺbili silné väzby medzi oboma národmi. Júnové tornádo, ktoré sa prehnalo česko-slovenským pohraničím, zasiahlo aj náš susedný Juhomoravský kraj. A Trenčiansky samosprávny kraj neváhal a priložil ruku k dielu. Na Veľkú Javorinu zavítal trenčiansky župan Jaroslav Baška na bicykli, aby okrem osláv bratstva Čechov a Slovákov zvestoval skvelú správu, ktorá

ešte viac dokazuje blízkosť a solidaritu oboch štátov. „Zastupiteľstvo TSK schválilo pre Juhomoravský kraj humanitárnu finančnú pomoc vo výške 50-tisíc eur. Ide o reakciu na nedávne ničivé tornádo neďaleko našich hraníc,“ uviedol župan Jaroslav Baška. Napriek tomu, že Trenčiansky a Juhomoravský kraj nemajú spoločné hranice, spája ich veľa partnerstiev a projektov. „Tornádo zasiahlo ľudí v oblasti, kde sme vždy žili spoločne

a kde nejaká hranica veľa neznamená. Som vďačný za to, že v týchto ťažkých chvíľach máme takých dobrých susedov, ktorí pomôžu, keď je to najviac

potrebné,“ uviedol predseda Juhomoravského kraja Jan Grolich.

(mb)

VČELOMÁNIA

V mnohých krajoch sa hovorí o úbytku včelstva. No v Melčickej doline sa nielen včely, ale aj včelári doslova „vyrojili“. Zálubu v ich chove našiel aj Peter Václav. „S kamarátom sme občas medzi rečou spomenuli, že by sme sa do toho niekedy mohli pustiť. Pravdupovediac, bol to môj sen, ako tráviť dôchodkový vek,“ hovorí chovateľ, ktorému dnes na konci dlhej záhrady stojí päť úľov. Až keď mal na záhrade prvé včelie domčeky, od svojej starkej sa dozvedel, že jeho praprado bol svojho času najväčším včelárom v Bošáci.

Keď sa do dediny neďaleko Trenčína prisťahoval, všimol si, že ovocné stromčeky takmer nerodia. Úroda bola slabá a pripisoval to aj faktu, že okolo stromov nebolo počut typický včelí bzukot. Hovorí sa, že neplánované akcie sú tie najlepšie, čo si Peter vyskúšal na vlastnej koži, presnejšie na vlastnej záhrade. Zo dňa na

deň dostal dva úle, školenie od miestneho včelára a onedlho aj nových podnájomníkov. Veľa študoval, knihy striedal s videami na internete a tak to robí dodnes.

A okrem toho sa veľa pýta a rozpráva sa aj s ďalšími včelármi. O tých v jeho okolí nie je núdza. Nastal tu doslova „boom“ včelárov. Kým spolu kráčajme po ulici, Peter sa pustí do debaty so susedom. Býva o pár domov vyššie, a hoci sa veľmi nepoznajú, pri téme o prikrmovaní včiel sme mali pocit, že debaty vedú každý deň. „Je to veľmi podobné, ako keď tehotná žena zrazu stretáva iné tehotné. Akoby boli všade naokolo. Alebo keď sa rodičia detí stretnú na ihrisku. Zrazu majú spoločné témy – papanie,

spanie a podobne. Keď som začal chovať včely, tiež som si začal všimnúť včelárov v okolí.

Nečudo, že pri stretnutí máme o čom hovoriť,“ vysvetľuje a zároveň priznáva, kedy sa zo včelárov stávajú konkurenti.

Akási súťaž „kto skôr príde“

nastane, keď sa v okolí objaví opustený roj včiel. Takáto rodinka je pre včelára doslova výhra, keďže včely odchádzajú na potulky zásadne nabalené medom.

Peter má na včely šťastie, sú veľmi mierumilovné a štípu len „omylom“, keď niektorú nechtiac pritisne. Žiadne agresívne nálety na svojho pána sa na tomto dvore nekonajú. Manželka ani deti neokúsili žihadlo ani raz. „Je však pravda, že počas stáčania medu sme sa s deťmi evakovali,“ priznáva so smiechom Petrova manželka Miladka. Nechceli včely rozrušovať a včelára vyrušovať.

Na začiatku Peter spomínal, že melčické záhrady boli pred pár rokmi chudobné na ovocie. Logická otázka na záver teda znela, či sa zlepšila úroda.

Počty včiel u Václavovcov na záhrade, ale aj v doline ako takej spravili svoje. „Je úžasné, keď sa človek na jar prechádza po záhrade a počuje bzukot.

Zvuk, ktorý tu pred niekoľkými rokmi chýbal. Samozrejme, ekologický rozmer včelárstva je neodškriepiteľný. Keď stáčam med, sám som v napätí, koľko sa nám ho s včelami robotnicami podarilo vyrobiť,“ uzatvára mladý včelár, ktorý sa vďaka zhode okolností dostal k vysnívanému včelárstvu o niekoľko rokov skôr, ako plánoval.

(gab, ras)

KAM V NAŠOM KRAJI?

SEPTEMBER – OKTÓBER 2021

Termín: 25. jún – 12. september 2021

Názov: Legendárne stroje Leonarda da Vinciho

Miesto konania: Zámok Bojnice

Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: september – október 2021

Názov: On-line a v bezpečí

Miesto konania: Základné školy v Trenčíne

Web: www.tnos.sk

Termín: september – október 2021

Názov: Zašlá éra považskobystrickej motocyklistiky

Miesto konania: Múzeum regiónu Biele Karpaty v kaštieli Bohunice

Web: www.muzeumpb.sk

Termín: september 2021

Názov: STAR CITY – Hviezdne mesto Partizánske

Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom

Web: www.hvezdaren.sk

Termín: september 2021

Názov: Astronárium

Miesto konania: Trenčiansky samosprávny kraj

Web: www.hvezdaren.sk

Termín: 3. september 2021

Názov: Hudobný piatok – Ester Wiesnerová

Miesto konania: Námestie SNP Partizánske

Web: www.muap.sk

Termín: 3. - 4. september 2021

Názov: STREET PD 2021 (Stre3t PD) - Multižánrový festival na námestí v Prievidzi

Miesto konania: Námestie slobody Prievidza

Web: www.kasspd.sk

Termín: 4. september 2021

Názov: Bella (a) cappella

Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského Trenčín

Web: www.tnos.sk

Termín: 4. september 2021

Názov: Narodeninové mesto Partizánske

Miesto konania: Partizánske (Mestská športová hala,

Námestie SNP, Park J. A. Baťu)

Web: www.muap.sk

Termín: 4. september 2021 o 19.00 h

Názov: Alžbeta Báhory - muzikál

Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka,

Myjava

Web: www.myjava.sk

Termín: 4. september 2021

Názov: 85. Rokov Baske + country

Miesto konania: Vrch Baske

Web: www.teplce.sk

Termín: 4. september 2021 o 16.00 h

Názov: Kinetúra - Panorama

Miesto konania: Hotel Panorama, Trenčianske

Teplce

Web: www.teplce.sk

Termín: 5. september 2021

Názov: Koncert kapely Kollárovci

Miesto konania: Kino Baník Prievidza

Web: www.kasspd.sk

Termín: 5. september 2021

Názov: 46. ročník Púchovského okruhu za zdravím-

memoriál MUDr. Vadoviča

Miesto konania: Púchov

Web: www.puchov.sk

Termín: 6. september 2021

Názov: Tri grácie z umakartu

Miesto konania: Dom kultúry v Prievidzi

Web: www.kasspd.sk

Termín: 6. – 17. september 2021

Názov: Jozef Košík - Jubilejná

Miesto konania: Výstavná sieň DK Partizánske

Web: www.muap.sk

Termín: 8. – 28. september 2021

Názov: Výstava keramiky

Miesto konania: RKC v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk

Termín: 9. september 2021

Názov: PÁN STROM

Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

Anotácia: Predstavenie Radošinského naivného divadla.

Termín: 9. – 12. september 2021

Názov: Festival židovskej kultúry

Miesto konania: Nové Mesto nad Váhom

Web: www.msks.sk

Termín: 10. – 12. september 2021

Názov: Hornonitrianske folklórne slávnosti

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum

v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk

Termín: 10. – 12. september 2021

Názov: Oslavy 100 rokov športu

Miesto konania: DSZSU, Kúpeľné námestie Trenčianske Teplce

Web: www.teplce.sk

Termín: 4. september 2021 o 19.00 h

ALŽBETA BÁTHORY – MUZIKÁL

Kultúrny dom Samka Dudíka v Myjave bude 4. septembra hostiť nový slovenský muzikál Alžbeta Báhory. Ten ponúkne príbeh silnej, vzdelanej a krásnej grófký, ktorá túži po večnej mladosti. Dej bude navyše doplnený historickými faktmi. Predstaví sa tak postavy, ktoré reálne jestvovali a boli úzko späté s grófkou. „Muzikál zahŕňa veľmi silnú činohernú zložku, nevšedne hudobne spracovaný slovenský folklór à la world music vďaka vynikajúcemu autorovi hudby Stanislavovi Palúchovi, doplnený poetickými textami Michala Rovňáka,“ povedal kultúrny referent Marek Hrin. Muzikál, ktorý režíroval Ivan Blahút, sa v myjavskom kultúrnom dome začne o 18:55 a potrvá dve hodiny.

zdroj: kultura.myjava.sk

Termín: 14. september

DVADSÄŤ ROKOV DARUJEME

Trenčianska nadácia oslávi 20 rokov svojho fungovania – ako inak – benefičným koncertom. Ten sa bude konať 14. septembra v priestoroch bývalého Domu armády v Trenčíne od 18:00 h. „Príbeh dvadsaťročnej komunitnej nadácie porozprávajú jej priatelia a vzácní hostia prostredníctvom hudby, divadla, hovoreného slova a videoreportáže,“ priblížila správkynia nadácie Alena Karasová. Účasť prisľúbili napríklad Martin Babjak, Peter Lipa, Milo Kráľ, Pavol Seriš, Vlado Kulíšek či Adrián Ohrádka. „Všetkých hostí večera spája s nadáciou účasť aspoň na jednom nadačnom projekte. Koncert je pretkaný pútavými spomienkami, dokumentárnymi videami a oceneniami osobností občianskeho života,“ dodala Karasová. Výťažok z benefičného narodeninového podujatia poputuje na pomoc južnej Morave postihnutej tornádami. V prípade, že sa akcia z objektívnych dôvodov neuskutoční, organizátori vstupné vrátia.

zdroj: trenčianskanadacia.sk

Termín: 11. september 2021

Názov: Letné tvorivosti 2021

Miesto konania: PRIWIDYA Club - umelecký klub Prievidza

Web: www.kasspd.sk**Termín: 11. september 2021**Názov: KÝM ŽIJEŠ, TANCUI! – Slovenský festival seniorských folklórnych súborov
Miesto konania: Krivosúd-Bodovka, prírodný amfiteáterWeb: www.tnos.sk**Termín: 14. september 2021**

Názov: Narodeninový koncert Trenčianskej nadácie „Dvadsať rokov darujeme“

Miesto konania: ODA Trenčín

Web: www.trencianskanadacia.sk**Termín: 15. september 2021**

Názov: POČULI SME VRÚCNY HLAS

Miesto konania: Kostol Mučenickej smrti sv. Jána Krstiteľa v Nitrianskom Pravne

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 16. september 2021 o 15.30 h**

Názov: Kinotúra – KH Pax

Miesto konania: KH Pax Trenčianske Teplice

Web: www.teplce.sk**Termín: 18. a 19. september 2021**

Názov: Mestské slávnosti a 25. Považskobystrický jarmok

Miesto konania: pred MsÚ/ CMZ/ pred kinom Mier, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk**Termín: 18. september 2021**

Názov: Kúpeľný duatlon

Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice

Web: www.teplce.sk**Termín: 18. september 2021**

Názov: Brose Night Run Prievidza 2021

Miesto konania: Prievidza

Web: www.prievidza.sk**Termín: 18. september 2021**

Názov: BRIX detský beh Prievidza 2021

Miesto konania: Prievidza

Web: www.prievidza.sk**Termín: 19. september 2021**

Názov: Hudba pre dva sláky

Miesto konania: RKC v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 19. september 2021**

Názov: Štart cyklo Okolo SR (Sagan)

Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice

Web: www.teplce.sk**Termín: 22. september 2021**

Názov: Fiha Tralala so skupinou BabyBand

Miesto konania: Dom kultúry v Prievidzi

Web: www.kasspd.sk**Termín: 22. – 26. september 2021**

Názov: Výtvarný plenér

Miesto konania: centrum mesta Trenčianske Teplice

Web: www.teplce.sk**Termín: 23. september 2021**

Názov: TRADIČNÉ BANÍCTVO NA HORNEJ NITRE

Miesto konania: RKC v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 23. – 24. september 2021**

Názov: Horomilfest

Miesto konania: Kino Mier Považská Bystrica, kúpele Nimnica

Web: www.horomilfest.sk, www.pxcentrumpb.sk**Termín: 23. – 24. september 2021**

Názov: Konferencia k 700. výročiu úmrtia M. Čáka Trenčianskeho

Miesto konania: Trenčiansky hrad

Web: www.muzeumtn.sk**Termín: 25. september 2021**

Názov: Staroslovanskí Bohovia

Miesto konania: Trenčiansky hrad

Web: www.muzeumtn.sk**Termín: 25. september 2021**

Názov: Ukončenie turistickéj sezóny

Miesto konania: Čachtický hrad

Web: www.cachtickyhrad.eu**Termín: 30. september 2021**

Názov: Dávid Gregora Vojenské dejiny v období 13. – 14. storočia

Miesto konania: Trenčianske múzeum

Web: www.muzeumtn.sk**Termín: 1. – 2. október 2021**

Názov: Ochotnícke javisko2021

Miesto konania: RKC v Prievidzi, Dom kultúry v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 2. október 2021 o 16.00 h**

Názov: Kinotúra - Panorama

Miesto konania: Hotel Panorama, Trenčianske Teplice

Web: www.teplce.sk**Termín: 4. – 10. október 2021**

Názov: Svetový kozmický týždeň

Miesto konania: hvездáreň v Partizánskom

Web: www.hvezdaren.sk**Termín: 7. – 10. október 2021**

Názov: Food tracky

Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice

Web: www.teplce.sk

Termín: 18. september 2021 BROSE NIGHT RUN PRIEVIDZA 2021

Aktívni športovci budú môcť 18. septembra absolvovať večerný beh Prievidzou. Ako informoval organizátor Brose Night Run Mário Šmýkal, ide o druhý ročník, ktorý štartuje aj končí v priemyselnom parku. „To, čo bolo vlani, bude aj tento rok, čiže 10-kilometrová trať s prevýšením osem metrov, ktorá sa dá zabehnúť samostatne alebo štafetovo, sprievodný program či DJ. Tohtoročná novinka je detský beh. Jeho ambasádorkou je olympijská medailistka Anastasia Kuzminová, ktorá sa na ňom zúčastní aj osobne,“ doplnil Šmýkal. Program majú pripravený aj pre tých, ktorí sa na beh prídu len pozrieť. V rámci Food Festu sa predstavia lokálne prevádzky a producenti, ktorí ponúknu kvalitné domáce produkty.

zdroj: nightrunprievidza.sk

Termín: 15. október 2021 FESTIVAL VEDY A TECHNIKY

PRE TRENČIANSKY KRAJ

Budova Mestskej umeleckej agentúry v Partizánskom ožije 15. októbra vedou a technikou. V jej priestoroch sa bude konať prehliadka výsledkov práce žiakov a študentov v oblasti prírodných, technických a spoločenských vied. Tie najlepšie z nich následne poputujú do celoštátneho kola v Bratislave. „Festival vedy a techniky AMAVET je prehliadkou a postupovou súťažou vedecko-technických projektov žiakov základných a stredných škôl, ktorí prezentujú svoju bádateľskú činnosť pomocou posterovej prezentácie. Ich projekty hodnotí odborná komisia zložená z vedcov, vysokoškolských pedagógov a odborníkov z praxe,“ uviedol riaditeľ súťaže Dávid Richter. Mladí bádatelia majú k dispozícii 11 kategórií, svoje projekty môžu registrovať od 1. septembra do 6. októbra na internetovej stránke súťaže. Jej organizátorom je Asociácia pre mládež, vedy a techniku a spoluvyhlasovateľom je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

zdroj: hvездaren.sk

Termín: 30. október 2021**SVIATOK SVETLONOSA**

S letom sa na Čachtickom hrade pomyselne rozlúčia poslednú októbrovú sobotu. Podujatie Sviatok Svetlonosa prinesie na zručaninu celodenný program, v rámci ktorého ponúknu verejnosti staroslovanské rituály, ale aj atraktívne hry a súťaže pre deti. „Je to taký oslavný sviatok, cez ktorý sa prehupneme rovno do zimy. Na hrade vtedy máme remeselníkov a farmárov, ktorí dotvárajú atmosféru,“ opisala kastelánka Katarína Orthová. Návštevníci Čachtického hradu si budú môcť vyskúšať vyrezávanie tekvic, tradične býva súčasťou tohto podujatia aj maľovanie vajičiek. „Je to síce veľkonočná tradícia, ale máme tu jedného remeselníka, ktorý sa tomu venuje. Spolu s deťmi vyfukuje a maľuje vajička, a to napríklad aj kačacie alebo pštrosie, čiže tu máme aj takéto dračie vajce,“ uzavrela Orthová.

zdroj: fb Čachtický hrad

September – október**ZASLÁ ÉRA POVAŽSKOBYSTRICKEJ MOTOCYKLISTIKY**

Milovníci historických motocyklov si prídu na svoje v kaštieli v obci Bohunice neďaleko Ilavy. Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici spoločne s Múzeom regiónu Biele Karpaty – obec Bohunice pripravili výstavu Zaslá éra považskobystrickej motocyklistiky. Tá predstavuje užší výber historických motocyklov zo zbierok múzea a zároveň reprezentuje obdobie najväčšieho rozmachu Považských strojární, v ktorých sa vyrábali dnes už legendárne dvojkoľosové tátoše. „Výstavu motocyklov dopĺňajú rôzne trojrozmerné predmety s motocyklovou tematikou, ako sú logá továrenských značiek jednostopových motorových vozidiel, odev a obuv motocyklistu, vlajky, plakety, medaily či tablo z inaugurácie poštových známok z roku 2014. Športové úspechy továrenských jazdcov Jána Kociana a Jána Hrehora zase dokladujú rôzne ocenenia, ktoré získali za výborné umiestnenia na medzinárodných, ale aj domácich športových súťažiach,“ informovala historička a kurátorka motocyklovej zbierky Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici Anna Šujanská. Výstava potrvá až do polovice budúceho roka.

zdroj: Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici

Termín: 8. október 2021

Názov: Párty EKORobot

Miesto konania: Dom kultúry nám. SNP Partizánske

Web: www.hvezdaren.sk**Termín: 8. október 2021**

Názov: Naše spevy a tance

Miesto konania: KD Trenčianska Turná

Web: www.tnos.sk**Termín: 8. - 10. a 15. - 17. október 2021**

Názov: Rozprávkový zámok

Miesto konania: Zámok Bojnice

Web: www.bojnicecastle.sk**Termín: 9. október 2021**

Názov: Jeseň na Trenčianskom hrade

Miesto konania: Trenčiansky hrad

Web: www.muzeumtn.sk**Termín: 11. október 2021**

Názov: Pyžamo pre šiestich

Miesto konania: Dom kultúry v Prievidzi

Web: www.kasspd.sk**Termín: 13. október 2021**

Názov: PACI PAC

Miesto konania: Kino Mier Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk**Termín: 14. október 2021**

Názov: Štyria chlapi a Adela

Miesto konania: Kino Mier Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk**Termín: 14. október 2021 o 15.30 h**

Názov: Kinotúra – KH Pax

Miesto konania: KH Pax, Trenčianske Teplice

Web: www.teplice.sk**Termín: 15. október 2021**

Názov: Festival vedy a techniky pre Trenčiansky kraj

Miesto konania: Mestská umelecká agentúra Partizánske

Web: www.festivalvedy.sk**Termín: 15. - 16. október 2021**

Názov: DIVERTIMENTO MUSICALE 2021

Miesto konania: RKC v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 16. - 28. október 2021**

Názov: ÚZKA BRÁNA

Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 17. október**

Názov: Pociť rómsku hudbu

Miesto konania: Divadlo Púchov

Web: www.puchov.sk**Termín: 22. - 24. október 2021**

Názov: THALIA 2021

Miesto konania: RKC v Prievidzi, Dom kultúry v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 23. október 2021**

Názov: ZATANCUJME SI – krajská súťaž

a prehliadka sólistov tanečníkov

Miesto konania: KD Dolná Súča

Web: www.tnos.sk**Termín: 24. október 2021**

Názov: Považská hitparáda

Miesto konania: Kino Mier Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk**Termín: 28. október 2021**

Názov: BALADA – MEDZI LÁSKOU A AUTORITOU

Miesto konania: RKC v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk**Termín: 29. október 2021**

Názov: Mafiánske historky 2: Csabova pomsta

Miesto konania: Dom kultúry v Prievidzi

Web: www.kasspd.sk**Termín: 30. október 2021**

Názov: Nebo, peklo, krampus/ PEKLOMÁNIA

Miesto konania: Trenčiansky hrad

Web: www.muzeumtn.sk**Termín: 30. október 2021**

Názov: HUDBO-SPEVNÉ A TANEČNÉ

TRADÍCIE

Miesto konania: Galéria Vážka Trenčín

Web: www.tnos.sk**Termín: 30. október 2021**

Názov: Sviatok Svetlonosa

Miesto konania: Čachtický hrad

Web: www.cachtickyhrad.eu**Termín: 30. - 31. október 2021**

Názov: Bojnický Svetlonos na zámku

Miesto konania: Zámok Bojnice

Web: www.bojnicecastle.sk

Pozn.: Uskutočnenie plánovaných podujatí závisí od aktuálnych epidemiologických opatrení. Prípadné zmeny v programe sú vyhradené!

VIAC POZVÁNOK NÁJDETE NA
WWW.TRENCINREGION.SK

...Z POŠTY...

**Želám ešte veľa tvorivých nápadov do nových čísel
Margaréta Ježová st., Bánovce nad Bebravou**

**Ďakujem za pekné letné číslo nášho regiónu! Vždy ho prečítam celé, hneď ako príde. Zase nové informácie a aktuality.
Alena Bartušová, Opatovce nad Nitrou**

**Dobry deň, výborne som si oddýchla v chládku s Vašimi novinami Trenčín región. Zaujímavé čítanie :) Prajem Vám veľa zdravia, sil a tvorivých nápadov do ďalšej práce.
S pozdravom
Jana Boboková, Lehota pod Vtáčnikom**

**Prelistovala som a samozrejme prečítala všetky zaujímavosti z nášho regiónu.
Časopis mám rada, lebo sa vždy dozviem nejakú zaujímavosť, alebo si „skonfrontujem“, čo už poznám, alebo je to pre mňa nové.
Teším sa novej rubrike „Na koštovke“. To degustačné menu vyzerá fantasticky, rada by som ho aj ochutnala. Možno sa mi to niekedy podarí.
S pozdravom Vaša pravidelná čitateľka
Darina Bučková, Nitrianske Sučany**

**Dobry deň, redakcia regiónu Trenčín, vždy si rada prečítam čerstvú ponuku programu v Trenčíne a okolí.
Som z Bánoviec a táto forma informovania mi vyhovuje.
Margaréta Ježová ml., Bánovce nad Bebravou**

KYSNUTÝ ZÁVIN BEZ KYSNUTIA

Mnohé obce v uplynulé víkendy slávili hody, ku ktorým neodmysliteľne patria koláče. Tu je recept na kysnuté cesto, ktoré nemusí kysnúť. Rýchla verzia vás pritom vôbec neukráti o chuť, iba o čas. :-). Cesto môžete použiť v sladkej aj slanej verzii.

1 kg hladkej múky na kysnutie
1 kocka čerstvého droždia
500 ml teplého mlieka
3 lyžičky kryštálového cukru
1 lyžička cukru do kvásku
100 ml oleja (Heliol)
1 malá lyžička soli
1 balíček kypriaceho prášku do pečiva

Z teplého mlieka, droždia a cukru si pripravíme kvások. Kým vyzide, zmiešame múku, kypriaci prášok a soľ. Do zmesi postupne primiešame kvások, pridáme zvyšné mlieko a olej. Najlepšie je cesto miesiť v robote asi 20 minút. Potom ho rozdelíme na menšie časti a spracujeme buď na buchty, alebo závin. Pridáme plnku podľa chuti (mak, mak s jablčkom, tvaroh, orechy, lekvár) a pred vložením do rúry potrieme olejom. Pečieme pri teplote 180 stupňov asi 40 minút. Po vybratí ešte potrieme studeným mliekom zmiešaným s vanilkovým cukrom a dáme vychladnúť.

OTESTUJTE SI VEDOMOSTI

1. Aký je latinský názov výra skalného?

- a) Dudo dudo
- b) Bubo bubo
- c) Hubo hubo

- b) 2020
- c) 2021

2. Kde sa nachádza „Strecha Slovenska“?

- a) v Manínskej tiesňave
- b) na Strážove
- c) v Kostoleckej tiesňave

4. Ako sa volá najvyšší vrch Strážovských vrchov?

- a) Vápeč
- b) Strážov
- c) Súľov

3. V ktorom roku sa stala lokalita Hradište v Beluši národnou kultúrnou pamiatkou?

- a) 2019

5. Ako sa volá podujatie, ktoré sa pravidelne koná v Pružinskej Dúpanej jaskyni?

- a) Zelená biela
- b) Zelená hnedá
- c) Zelená modrá

Odpovede: B, C, A, B, C

Trenčín región, dvojmesačník, september – október 2021, číslo: 5, ročník VI., vyšlo: 23.8.2021. **Vydáva:** Trenčín región, Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Lenka Kukučková. **Redakcia:** Radovan

Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trenclinregion.sk. **Náklad:** 111 300 ks, distribúcia v Trenčínskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trenclinregion.sk. Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa.

Redakčná uzávierka čísla V/VI: 20. augusta 2021, najbližšie číslo vyjde 2. novembra 2021.

Pranostika	opuchlina	potom	nervovo vyčerpávalo (zastar.)	značka pre stat-tesla	ukazova-cie záme-no	pružné syntetické vlákno	potrhajú (kniž.)	Autor krížovky: Juraj Mitošínska	chýrne po celom svete	skratka ubytova-cieho od-delenia	vzorec sulfidu pa-ládnateho	lámam	vládca emirátu	nedodržia-vajúca disciplínu	vyrazila na povrch, vyvrela (bás.)
tanec amerického pôvodu								zástupca, náhradník (zried.)							
motaním spleťalo (hovor.)								hydro-meter klaun							
vzorec teluridu uránu				pochody (zastar.) ihličnaté stromy						smidky Ivan (dom.)					
staro-slovanský boh slnka					svatovia grécka bohyňa osudu						očná dúhovka metla (zastar.)				
Pomôcky: Aisa, etát, avans, me-ru, abaka	zaparil sa	1. časť tajničky svätušká-rstvo											EČV Svidníka mykol (expr.)		
šetrta								rastlinné vajíčko ležaním otlačilo				rímske číslo 650 oslovovať zám. ty			
zväzok vláken stonkové-ho ľanu								vykonajú ošetrovanie myknime (expr.)							
manilské konope						značka pre lúmen mýtny poplatok			sídlo gréckych bohov obťažovala						tesaním opravová-vam
úlohy hercov					štyridsať (arch.) EČV Tvrdosína					dookola Ivan (dom.)					
Izidor (dom.)				2. časť tajničky biblické muž. meno							druh horniny značka India				
skratka Ligy ná-rodov			úradne určiť očistiť od prachu										značka neónu uvoľňovalo (kniž.)		
kvasinkové ochorenie, múčnatka					polo-drahokam, funguje (hovor.)							severský parohatý kopytník prileť			
rôsol						ohmat (hovor.) mužské meno					divoká porozbijať				
Pomôcky: Chors, po-co, ovum, kaik, soor	citoslovce radosti smiech (zdrob.)						skratka Európskej ligy ohodnotilo			ženské meno somár	zabav požuť				
kosením zbavovalo porastu															
vlastniš				trochu (hud.) znelka					otrhávam ovocie preddavok						
značka iridia			3. časť tajničky turecký čin											norma ťažby dreva (les.)	Renáta (dom.)
písmeno S (hovor.)					znova, opäť základná číslovka						trieska, štiepka Adela (dom.)				
stanovište (hovor.)						mesto na Slovensku značka hliníka						grécka bohyňa pomsty zn. olova			
ofukoval								nad plá-nované množstvo (zried.)							
zajaká-valo sa (hovor.)								telesná slabosť							

Výhrali ste?

Šestica správnych lúštieľov krížovky sa môže tešiť na Turistického sprievodcu (Bedecker) Trenčín región. V minulom čísle sme hľadali pranostiku. Do redakcie nám dohromady prišlo 254 správnych znení tajničky, ktorá znela: Lepšie jedno leto ako sto zím. V aktuálnom vydaní dvojmesačníka je tiež pripravená krížovka a opäť ukrýva pranostiku. Jej znenie nám posielajte najneskôr do 20. októbra 2021 na redakčný e-mail: redakcia@trenclinregion.sk alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Pripravené sú opäť zaujímavé ceny, ktoré vás zaručene potešia. Držíme palce.

(red)

Výhercovia:

Emília Behanová, Mojtn
Angela Kocianová, Považská Bystrica
Jolana Hlatká, Lehota pod Vtáčnikom
Elena Hrazdilová, Partizánske
Viola Kardošová, Domaniža
Dušan Miko, Veľké Chlievany

ZA SNAMI NA ELEKTROBIKU

Mnohí z nás spomenú reumu, keď sa v trávě popŕhli. Hovorí, že ak to už svrbí, tak ju vraj nedostanú. Viac o nej vie málokto, prípadne len pacienti a ich blízke okolie. Michal Rafaj celý život športoval. Futbal, in-line korčuľ, skejtbord, snoubord, hokej, hokejbal, basketbal. Nebolo aktivít, ktorú by rád nevyskúšal. Dnes ho šport drží pri fyzickom, ale aj psychickom zdraví. Musí si však vyberať. Keď počas lockdownu nefungovali plavárne a fyzioterapeuti nepracovali, ocitol sa v slepej uličke. Vykúpenie našiel v elektrobicykli. Vďaka nemu objavil aj čaro okolitej prírody a stal sa obrovským fanúšikom Vážskej cyklomagistály.

Aká je vaša diagnóza a kedy ste sa o nej dozvedeli?

- Trpím Bechterevovou chorobou. Je to reumatologické ochorenie, ktoré zapríčinilo, že moja chrbtica je zrastená do jednej veľkej neohybnnej kosti. Keď som sa v 22 rokoch vrátil k športu, začal som mať problémy s bedrovými kĺbmi, čo mi pomohlo chorobu odhaliť. Odvtedy sa zo všetkých síl snažím zachovať si určitú kvalitu života. Za svoju chorobu sa nehanbím, práve naopak, veľa o nej hovorím a snažím sa motivovať aj ostatných reumatikov. Aj keď život s ňou je komplikovaný, priam ťažký, nikdy netreba prestať s aktivitou.

Grafický dizajnér a dídžej, milovník života a rodiny. Oslávil čerstvých 38 rokov a napriek mladému veku je invalidný dôchodca, plný ŽŤP.
Michal „Rafo“ Rafaj.

Pomáha pri tom športe?

- Áno, veľmi. Najviac mi vyhovovalo plávanie. Aj keď pri mojej diagnóze odporúčajú aj turistiku, mne nevyhovovala. Veľmi rýchlo ma rozboleli kríže a vtedy som nemal chuť pokračovať. Keď prišiel lockdown a zatvorili plavárne, dokonca aj fyzioterapeuti dostali stopku, bola to rana pod pás. Najmä odborné cvičenie pod dohľadom fyzioterapeuta je pri reumatických ochoreniach kľúčové. Nikto na to nemyslel, ľudia ostali doma, mnohí aj v bolestiach.

A tak ste objavili bicykel?

- Po elektrobicykli som sa začal obzerať, aby som na ňom zvládol rovinu, ale aj prírodný terén. Dôležité bolo, aby som na ňom do-

kázal sedieť rovno. Keďže chrbticu neohnem, výber sa rapidne zúžil. Okrem toho mi vyhovuje nižší bicykel, pretože rozsah bedrových kĺbov je už menší a dôležité je vedieť vyložiť si nohu cez „sedanku“.

Videli sme ho, je to dizajnový kúsok.

- To ma ako dizajnéra potešilo, ale dôležitejšia bola funkčnosť. Pociť na dvoch kolesách je neopísateľný. Objavil som nové zákutia. Dostal som sa do hôr, čo dovtedy nebolo možné. Začal som tráviť oveľa viac času na čerstvom vzduchu, našiel som balans medzi sedavou prácou grafika a pobytom v prírode.

Ktoré miesto vás najviac nadchlo?

- Možno to

ostatných prekvapí, ale naozaj som fascinovaný Vážskou cyklomagistálou. Za tento projekt patrí Trenčianskemu kraju obrovská vďaka. Stretávam sa tam s množstvom ľudí a pri debatách si túto cyklocestu veľmi pochvaľujeme. Niektorí ju využívajú rekreačne, mnohí vďaka nej vymenili autá za bicykle a do práce cestujú týmto ekologickým aj ekonomickým dopravným prostriedkom. Osobne si vychutnávam krásy okolia a páči sa tu aj dcérke Milke. Očaril ma napríklad cyklozrub nad Horným Srníom v smere na Českú republiku, ale už samotná možnosť odviezť sa po svojich a bezpečne do Trenčína je úžasná. Vidno, že mesto aspoň v lete konečne ožilo, a to nielen v centre, ale aj pri početných aktivitách na ostrove.

Okrem pohodlnej rovinatej cyklotrasy chodíte aj do hôr. Aké sú vaše ďalšie cyklistické sny?

- Horská cyklistika je moja nová vášeň a prináša mi radosť z pohybu na čerstvom vzduchu. Bez elektrobicykla by som sa do hôr nedostal. Chceme sa zbalit tak, že by som vedel prespať v lese, urobiť si tam jedlo, vybrať sa odtiaľ na výlet niekam, kde sa dobijem. Počas lockdownov som prakticky všetok čas trávil na chalupe na samote, kde som si zriadil aj prechodný ateliér. Práve pobyt v prírode a možnosť objavovať vzdialenejšie miesta mi pomohli udržať si psychickú pohodu počas ťažkého roka.

Pocítujete zmeny v zdravotnom stave?

- Keď bicyklujem pravidelne, pozitívne sa to odrazí aj na zdraví. Spevnia sa mi bedrové kĺby, zvyší sa vitalita. Priznám sa, že bolo treba napraviť nielen chrbticu, ale aj hlavu. Pätnásť rokov s chorobou zmiešanou s vorkoholizmom spravilo svoje. Nekonečné hodiny kreslenia a navrhovania dizajnov sú síce krásne, ale vybrali si svoju daň. Bicyklovanie odbúrava stres, vďaka nemu prídem na iné myšlienky a nápady. A je to ideálny spôsob, ako byť s rodinou v prírode a tráviť s ňou čo najviac času. Mám pocit, že aj napriek obmedzeniam môžem byť plnohodnotným otcom.

Radovan Stoklasa

foto Michal Rafaj 2x

